

ויולדת אין טבילתן אלא בלילה שלאחר
שבעת ימי טומאה.

ודייקנן: נדה, אין — טבילתה היא דוקא
בלילה, אבל בועל נדה — לא, אלא טובל
אף ביום השביעי. ודלא כרב שימי
מנהרדעא.

ומשנינן: כונת התנא בברייתא היא לנדה
עצמה וגם לכל דאתי מרבוויא דקרא
מפרשת נדה, שדינו כנדה לענין טומאת
שבעת ימים.

דהיינו, אף בועל נדה זמן טבילתו הוא
בלילה, כנדה.

ותו מותיבי: בעל קרי דינו כמנע שרין.
ובועל נדה דינו כטמא מת.

מאי לאו, דינו של בועל נידה הוא כטמא מת
לענין זמן הטבילה, וכשם שטמא מת
טבילתו ביום השביעי אף בועל נדה כן! ?

ומשנינן: לא תפרש הדמיון לענין טבילה,
אלא לענין משך זמן טומאתן, ששניהם
טמאים שבעה.

ודחינן: לענין משך זמן טומאתן אין אתה
צריך לדמותו לטמא מת, שהרי דין שניהם
בהדיא בפירוש כתיב בהו בתורה:

האי, טמא מת — טומאת שבעה כתיב ביה
בפירוש.

וגם האי, בועל נדה נמי — טומאת שבעה
כתיב ביה בפירוש.

ב-1 אלא לאו, לענין זמן טבילתן השמיענו התנא
שדינו של בועל נידה הוא לטבול ביום,
כטמא מת.

ומשנינן: לא. אלא לעולם תפרש הברייתא
ששויים רק לטומאתן:

וכיפא אצטריכא ליה לתנא להשמיענו, ולכן
שנה ענין זה ברישא:

ששנינו בברייתא בסיפא: אלא, שהמור
ממנו [מן הטמא מת], דינו של הבורעל נדה
— שמתמא משכב ומושב, אפילו אם לא
נגע בהן בגופו. ואילו טמא מת אינו מטמא
אלא במגעו.

אלא, שמכל מקום שונה הוא משאר מטמאי
משכב ומושב, שהם מטמאין משכבם
ומושבם בטומאה חמורה, ונעשים כאב
הטומאה לטמא אף אדם וכלים, ואילו
הבורעל נדה אינו מטמא משכבו ומושבו אלא
בטומאה קלה, שאין המשכב נעשה אלא
ראשון לטומאה — לטמא אוכלין ומשקין
בלבד.

ותו מותבינן: תא שמע מהא דתני רבי
חייא: הזב והזבה והמצורע והמצורעת
ובועל נדה וטמא מת — טבילתן ביום
השביעי, נדה ויולדת טבילתן בלילה.

ומסקינן: תיובתא לרב שימי מנהרדעא!

ומקשינן עוד: ועד שאתה מפרישו מאשתו
שלא יטמא על ידה בטומאת ביתו, בטומאת
בועל נדה — הפרישהו באותם שבעת ימים
שלפני יום הכפורים, גם משאר בני אדם, כי
שמא ימות עליו אחד מהם, ויטמא הכהן
בטומאת המת, שאף היא טומאת שבעה
היא, ונמצא כהן גדול טמא ביום הכפורים.

אמר רב תחליפא אבוה דרב הונא משמיה
דרבא:

הבדל גדול יש בין טומאת בועל נדה לטומאת מת לענין עבודה ביום הכפורים.

שהרי קרבנות יום הכפורים קרבנות צבור הן, ואף קרבנותיו של הכהן הגדול שקרבן יחיד הן, מכל מקום זמנם קבוע ודינם כקרבן צבור לענין טומאה.

ודרשו חז"ל שקרבנות צבור דוחין את הטומאה, וקרבים הן אף אם הכהנים טמאין בטומאת מת. אלא, שדין זה, שקרבן צבור דוחה את הטומאה אינו אלא בטומאת מת, ולא בטומאת נדה ושאר טומאות היוצאות מגופו.⁽²⁰⁾

ולכן, אף אם יטמא הכהן הגדול בטומאת מת לא יפסל מלעבוד ביום הכפורים. ורק אם יטמא בטומאת בועל נדה יפסל מלעבוד.

אלא שמכל מקום יש להקשות, שעדיף לכתחילה להמנע מעבודה בטומאה, ועל כן היה ראוי להפרישו כדי שלא יצטרך להגיע לדחיה זו.

ועל זה מתרצינן: **זאת אומרת: טומאת המת**, שנדחית מפני קרבנות צבור, אינה בגדר "דחיה" בלבד [כי אז לכתחילה היה מן הראוי להשתדל שתעשה בטהרה].

אלא, **הותרה היא לגמרי בצבור**, ואין כל צורך להשתדל לעשותה בטהרה. ועל כן אין אנו נזקקים להפרישו כדי שלא יטמא.

רבינא אמר: אין להוכיח מכאן שדחיית הטומאה בקרבנות צבור היתר גמור הוא. כי **אפילו תימא טומאת המת דחיה היא בקושי בצבור**, וכל מה דמצינן לעשות בטהרה

עבדינן, מכל מקום אין להפרישו קודם יום הכפורים מחשש זה, ורק מספק טומאת נדה ראוי להפרישו.

לפי **שטומאת המת לא שכיחא**, ורק **טומאת ביתו שכיחא** עד שנחשוש לה להפרישו מספק.

איתמר: טומאת המת,

רב נחמן אמר הותרה היא בצבור.

רב ששת אמר דחיה היא בצבור.

ושתי לשונות יש באיזה אופן נחלקו רב נחמן ורב ששת אם ההיתר הוא היתר גמור או שרק בקושי נדחית הטומאה.

ללשון ראשון, מודה רב נחמן **היכא דאיכא טמאין וטהורין בהוא בית אב שדינו לעבוד באותו יום — דכולי עלמא לא פליגי**, מכיון שבקל אפשר לעשות הקרבן בטהרה, ואין צריכים להביא טהורים מבית אב אחר, אין הטומאה נדחית, אלא אמרינן **טהורין עבדי, וטמאין לא עבדי**.

כי פליגי לענין לאהדורי [לחזור] ולא תויי טהורין מבית אב אחרינא.

רב נחמן אמר: שהעבודה בטומאה — היתר גמור היא **בצבור**, ואין עלינו לטרוח לעשותה בטהרה.

ולכן, **לא מהדרינן** להביא כהנים טהורים מבית אב אחר.

לפי שכך היה סדר העבודה במקדש:

20. ובעל נדה דינו כנדה לענין זה, כן פירש"י.

ומביאין מנחה טהורה אחרת, להקריבה תחתיה.

ואם אין שם מנחה אחרת מזומנת אלא היא, יכול להקריבה בטומאה, שהרי קרבן צבור הוא ודוחה את הטומאה.

אלא, שאומריין לו לכהן המקריב: הוי פקח, ושתוק [כדי שלא יאמרו הרואים שאף מנחת יחיד קריבה בטומאה, רש"י מנחות עב א על פי שטמ"ק שם].

קתני מיהת, שאם אפשר, אומר, ומביאין אחרת תחתיה להקריבה בטהרה. ויש להוכיח מזה שלכתחילה מהדרינן לעשות בטהרה.

אמר רב נחמן: אין להוכיח מכאן לכל קרבנות צבור. כי אפילו אם נאמר שהטומאה היתר גמור הוא, מכל מקום מודינא, היכא דאיכא שיריים לאכילה. שהרי מפורש במשנה בפסחים, שקרבן צבור שקרב בטומאה אינו נאכל בטומאה.

ועל כן, בקרבנות שיש מהם חלק לאכילה ודאי שראוי להשתדל להקריבם בטהרה, כדי שתתקיים בהם מצות אכילה.⁽²²⁾

מה שאין כן בעולות, שכולן כליל למזבח, אין צריך לחזור אחר טהרה, שהרי הותרה בהם טומאה לגמרי.

מיתיבי לרב נחמן: היה מקריב מנחת פרים ואילים וכבשים, ונטמאת המנחה בידו, אומר, ומביאין מנחה טהורה אחרת תחתיה.

הכהנים נחלקו לעשרים וארבעה משמרות. וכל משמר היה עובד בשבוע אחר, משבת לשבת.

המשמר עצמו היה מתחלק לבתי אבות, ובכל יום היה עובד בית אב אחר.

הרי, שלכתחילה, לא היה דינו של כהן מבית אב של יום אחר לעבוד ביום של בית אב זה.

ומשום כך אם אירעה טומאה בבית אב זה, אין לחזור אחר כהנים טהורין אחרים.

ורב ששת אמר: עבודה בטומאת המת אינה היתר גמור, ואף על פי שנדחת הטומאה, בקושי דחוייה היא בצבור. וראוי להשתדל כדי שתעשה העבודה בטהרה, ולכן מהדרינן אפילו להביא כהנים טהורים מבית אב אחר. איכא דאמרי:

אפילו היכא דאיכא טהורין וטמאין כהוא בית אב, שדינם לעבוד ביום זה, מכל מקום פליג רב נחמן על רב ששת, ואמר דעבדי נמי הכהנים הטמאין.

א-י ומשום שסובר רב כל טומאת מת בצבור — רחמנא שרייה לגמרי.⁽²¹⁾

אמר רב ששת: מנא אמינא לה שטומאה אינה אלא דחוייה בצבור?

מהא דתניא: היה עומד ומקריב מנחת העומר, ונטמאת המנחה בידו, אומר,

21. ובריטב"א משמע דהיינו דוקא כשכבר נקבע

על ידי פייס שכהנים אלו יקריבו, אבל לכתחילה אין מכניסין כהנים טמאים לפייס, אף למאן

22. והקשה הרש"ש, הרי אף ביום הכפורים יש